

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KAFKA, FRANZ

Castelul / Franz Kafka; trad.: Mariana Șora - București: RAO
International Publishing Company, 2009

ISBN 978-973-54-0132-0

I. Șora, Mariana (trad.)

821.162.3-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda 117-119, București, ROMÂNIA
www.raobooks.com
www.rao.ro

FRANZ KAFKA

Das Schloß

Herausgegeben von Malcolm Pasley
S. Fischer Verlag GmbH, Frankfurt am Main, 1991

Text revizuit și adăugit de
RADU GABRIEL PÂRVU

Traducere din limba germană
MARIANA ȘORA

© RAO International Publishing Company, 1995, 2003, 2006, 2009
pentru versiunea în limba română

septembrie 2009

ISBN 978-973-54-0132-0

CUPRINS

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	7
SOSIREA	9
BARNABAS	30
FRIEDA.....	51
PRIMA DISCUȚIE CU BIRTĂȘIȚA.....	62
LA PRIMAR	77
A DOUA DISCUȚIE CU BIRTĂȘIȚA	98
ÎNVĂȚĂTORUL.....	114
AȘTEPTÂNDU-L PE KLAMM	126
LUPTA CU INTEROGATORIUL	137
PE DRUM	150
LA ȘCOALĂ.....	158
SECUNDANȚII	171
HANS	179
REPROȘUL FRIEDEI	191
LA AMALIA.....	204
[K. RĂMASE LOCULUI]	214
SECRETUL AMALIEI.....	233
PEDEAPSA AMALIEI.....	250
UMBLÂND CU JALBA	261

PLANURILE OLGĂI	270
[VASĂZICĂ SE ÎNTÂMPLEASE]	288
[PRIVIND FĂRĂ ȚINTĂ ÎN JUR]	299
[ABIA ACUM OBSERVĂ K.]	312
[PROBABIL CĂ AR FI TRECUT CU ACEEAȘI INDIFERENȚĂ]	330
[CÂND SE TREZI]	347

Notă asupra ediției

Seriei operelor lui Kafka, pe care Editura RAO le publică pornind de la varianta din manuscrisele autorului, i se adaugă, după *Procesul* și *America*, volumul de față.

La fel ca în cazul romanelor amintite, nu am mai folosit ca punct de referință ediția îngrijită de Max Brod, ci textul nou, publicat de Editura S. Fischer din Frankfurt am Main. De data aceasta este vorba despre volumul editat de Malcolm Pasley și apărut în 1991.

Scris cu doi ani înaintea morții și publicat la doi ani după moartea autorului, *Castelul* a rămas neterminat și nefinisat. În comparație cu celelalte romane postume, din care Kafka a publicat câte un fragment, *Castelul* a fost total inedit până în 1926 când a apărut ediția princeps.

Traducerea românească pe care o reproducem în continuare este realizată de Mariana Șora după ediția Brod și a apărut în 1968 la Editura pentru Literatură. După verificare nu am constatat în general decât diferențe mărunte față de textul din manuscris.

Există totuși câteva modificări, cu precădere de structură, ce se cuvin semnalate. Astfel, pagina finală a romanului, începând de la „Gesticulând furios, ca și cum ar fi vrut...”, nu apare în traducerea Mariane Șora, drept pentru care a fost tradusă de semnatarul acestor rânduri; în versiunea românească amintită, capitolele nu au titluri, fiind doar numerotate, pe

când în ediția Pasley ele au titlurile pe care le-am tradus (excepție fac numai capitolele 16, 21, 22, 23, 24, 25 care nu poartă titluri nici în manuscris). Observăm însă în această privință că în traducerea din 1968 capitolul 15 este împărțit în cinci subcapitole dintre care totuși patru au titluri (Secretul Amaliei, Pedepsa Amaliei, Umblând cu jalba și Planurile Olgăi), titluri care în ediția Pasley apar ca fiind ale unor capitole de sine stătătoare.

De altfel, iar acesta ar fi un nou element demn de semnalat, o parte dintre capitole nu-și mai păstrează în traducerea Marianeî Șora dimensiunile din manustrisul kafkian, astfel încât, fără nici o abatere de la succesiunea textului, anumite fragmente sau chiar capitole sunt trecute în seama altor capitole. Firește, în asemenea cazuri am reasezat lucrurile ca în manuscris.

Nu socotim necesar să specificăm acum cu precizie noile locuri de demarcație dintre capitole. Cititorul interesat le va descoperi cu ușurință comparând traducerea din 1968 cu cea de față. De asemenea nu credem că este locul aici să judecăm justificarea acestor restructurări ale capitolelor.

Notăm doar numerele capitolelor din ediția din 1968, afectate de acest fenomen: 1-2; 11-12 (în acest caz întregul cap. 12 din versiunea românească din 1968 este înghițit de cap. 11 din manuscris); cap. 13 din traducerea Marianeî Șora este împărțit aici în cap. 12, 13 și 14; deja amintitul cap. 15 ale cărui subcapitole devin aici capitole independente: 15-16; 16-17 (cap. 17 este și el trecut în întregime sub incidența cap. 16); cap. 18 e segmentat în două capitole.

În urma acestor transformări, care, repetăm, nu afectează derularea ca atare a textului, apar acum 25 de capitole față de cele 20 din versiunea românească publicată în 1968. La cuprins, capitolele fără titlu primesc, conform obiceiului, un nume în funcție de cuvintele lor inițiale.

1

SOSIREA

Era seară târziu când sosi K. Satul zăcea înzăpezit. Muntele cu castelul nu se zărea, era învăluit în ceață și beznă; nici cea mai mică licărire de lumină nu arăta unde se afla marele castel. K. se opri pe podul de lemn care ducea de pe șosea spre sat și rămase o bucată de vreme cu ochii ridicați spre spațiul în aparență gol.

Apoi se duse să-și caute un sălaș de noapte; la birt mai era lume; birtașul n-avea, ce-i drept, camere de închiriat, dar, surprins și zăpăcit din cale-afară de sosirea oaspetelui întârziat, era dispus să-l găzduiască, așternându-i o saltea de paie în sala birtului. K. se învoi. Câțiva țărani mai zăboveau la un pahar de bere, dar K. nu voia să stea de vorbă cu nimeni; aduse singur salteaua de paie din pod, o întinse în apropierea sobei și se culcă. Era cald, țăranii ședeau tăcuți, K. îi mai cercetă puțin cu ochi obosiți, apoi adormi.

Dar, peste puțin, fu trezit. În fața lui stătea un tânăr îmbrăcat orășenește, cu figură de actor, cu ochii înguști și sprâncenele groase, iar lângă el, birtașul. Și țăranii mai erau acolo, unii își întorseseră scaunele ca să vadă și să audă mai bine. Tânărul își ceru foarte politicos scuze că-l trezise pe K., se recomandă ca fiul administratorului castelului și apoi zise:

– Acest sat e proprietatea castelului, cine locuiește sau rămâne peste noapte aici locuiește sau rămâne peste noapte oarecum la castel. Nimeni n-are voie s-o facă fără autorizația contelui. Dumneavoastră însă n-aveți o asemenea autorizație sau cel puțin n-ați arătat-o.

K. se ridicase în capul oaselor, își netezise părul cu mâinile și, uitându-se de jos în sus la cei doi, zise:

– În ce sat m-am rătăcit oare? E vreun castel pe aici?

– Bineînțeles, zise tânărul, rostind vorbele încet și răspicat, în timp ce unii dintre țărani prezenți clătinau din cap a mirare. Castelul domnului conte Westwest.

– Și trebuie să ai autorizație ca să rămâi peste noapte? întrebă K., vrând parcă să se încredințeze că n-a visat cumva cele ce i se comunicaseră adineauri.

– Trebuie să ai autorizație, fu răspunsul, și era o batjocură la adresa lui K. în gestul și vorbele tânărului, când se întoarse cu mâna întinsă spre birtaș și mușterii, întrebându-i: Sau poate că nu e nevoie de autorizație?

– Atunci va trebui, deci, să mă duc să-mi scot autorizația, zise căscând K., și dădu pătura la o parte, gata să se scoale.

– Da, dar de la cine? întrebă tânărul.

– De la domnul conte, răspunse K., nu-mi rămâne altceva de făcut.

– Acum, la miezul nopții, să ceri autorizația de la domnul conte? exclamă tânărul, dându-se cu un pas îndărăt.

– Nu se poate? întrebă cu indiferență K. Atunci de ce m-ați mai trezit?

Acum însă, tânărului îi sări țandăra.

– Ce apucături de vagabond! strigă el. Vă pretind respect față de autoritățile comitatului! V-am trezit ca să vă comunic că trebuie să părăsiți îndată domeniul contelui.

– Ajunge, isprăviți cu comedia asta, zise K. cu voce surprinzător de scăzută; se culcă la loc și trase pătura pe el. Dumneata, tinere, mergi puțin prea departe, și am să mai revin mâine asupra purtării dumitale. Birtașul și domnii de colo îmi sunt martori, în măsura în care mai am nevoie de martori. De altfel, află că sunt arpentorul chemat în urma dispozițiilor domnului conte, să fac măsurători de terenuri. Secundanții mei și aparatele sosesc mâine cu trăsura. N-am vrut să scap ocazia de a face o plimbare prin zăpadă, dar am greșit drumul de câteva ori, de aceea am ajuns așa de târziu. Că ora era prea înaintată ca să mă mai prezint la castel, asta o știam singur, fără să mă înveți dumneata. De aceea m-am și mulțumit cu acest culcuș din care ai avut impolitețea – ca să nu spun o vorbă mai aspră – să mă scoli. Cu asta mi-am isprăvit explicațiile. Noapte bună, domnule!

Și K. se întoarse cu fața spre sobă.

Mai auzi în spatele lui întrebarea șovăitoare: „Arpentor?“, apoi se făcu liniște.

Tânărul însă își reveni curând din surpriză și spuse către birtaș, cu o voce destul de domoală pentru a fi luată drept dovadă de grijă față de somnul lui K., dar suficient de tare pentru a se face auzit de acesta:

– Am să cer instrucțiuni prin telefon.

Vasăzică exista și un telefon în această cârciumă de sat? Erau bine înzestrați, cu de toate. Amănuntul îl surprinse pe K., deși, în linii mari, se așteptase la așa ceva. Descoperi că telefonul se afla aproape deasupra capului său, însă, somnoros cum fusese, nu-l remarcase. Dacă tânărul voia să se servească de telefon, nici cu cea mai mare bunăvoință nu putea să cruțe somnul lui K.; se punea doar întrebarea dacă acesta era dispus să i-o permită; K. se hotărî să-l lase să telefoneze. Dar atunci nu mai avea nici un rost să stea prefăcându-se că doarme, așa că se întoarse pe spate.

Văzu că țaranii se strâng și se sfătuiesc; sosirea unui arpentor nu era un lucru de nimic. Ușa dinspre bucătărie se deschise și în prag se ivi cârciumăreasa, astupând cu trupul ei voluminos tot spațiul din tocul ușii, iar cârciumarul se apropie de ea în vârful picioarelor ca s-o pună la curent. Și apoi începu convorbirea telefonică. Administratorul dormea, dar un subadministrator, unul dintre subadministatori, un anume domn Fritz, era prezent. Tânărul care se prezentă spunându-și numele – îl chema Schwarzer – povesti cum îl găsise pe K., un bărbat de vreo treizeci de ani, destul de jerpelit, dormind liniștit pe o saltea de paie, cu un rucsac mic drept pernă și cu o bâta noduroasă alături, la îndemână. Firește că i se păruse cam suspect, și cum birtașul se vede că nu-și făcuse datoria, găsise că e de datoria lui, a lui Schwarzer, să cerceteze cazul. Trezirea, interogatoriul, amenințarea obligatorie cu expulzarea din domeniile contelui fuseseră prost primite de K., de altfel poate pe drept cuvânt, cum se vădise ulterior, căci K. susține că este arpentor chemat de domnul conte. Firește că e o obligație, cel puțin în ce privește formele, să se controleze afirmația, de aceea el, Schwarzer, îl roagă pe domnul Fritz să se intereseze la cancelaria centrală dacă un arpentor de felul acestuia este, într-adevăr, așteptat și să-i comunique numaidecât răspunsul prin telefon.

Apoi se făcu liniște; la un capăt al firului Fritz se informa, iar la celălalt capăt se aștepta răspunsul. K. rămase culcat ca și până atunci, nici măcar nu se întoarse, nu părea deloc curios, se uita în gol. Relatarea lui Schwarzer, cu amestecul ei de rea-voință și de prudență, îi dădea o imagine despre ce s-ar putea numi gradul de cultură diplomatică pe care o posedau în castel până și oamenii mai neînsemnați, de teapa lui Schwarzer. Și nici în materie de zel nu se lăsau mai prejos; cancelaria centrală avea un serviciu de noapte. Se vede că obținuseră răspunsul destul de

repede, căci telefonul sună în curând. Ce-i drept, informația transmisă de Fritz părea să fie scurtă de tot, căci Schwarzer trânti furios receptorul.

– Am spus-o eu, strigă el, nici urmă de arpentor, e un vagabond ordinar și un mincinos, poate chiar mai rău.

O clipă K. se gândi că toți, Schwarzer, țaranii, cârciumarul și cârciumăreasa au să se năpustească asupra lui. Ca să se ferească barem de prima violență a atacului, se ghemui tot sub pătură. Deodată telefonul sună din nou și, cum i se păru lui K., deosebit de puternic. Scoase încetșor capul de sub cuvertură. Deși era improbabil să fie ceva care să-l privească iarăși pe el, toți înmărmuriră, iar Schwarzer se întoarse la aparat. Ascultă în tăcere o explicație destul de lungă, apoi spuse încet:

– O eroare vasăzică? E foarte penibil pentru mine. A telefonat însuși șeful de birou? Ciudat, ciudat! Cum să-i explic asta domnului arpentor?

K. ciuli urechile. Castelul îl numise deci în postul de arpentor. Asta, pe de o parte, era în defavoarea lui, fiindcă dovedea că la castel se știa despre el tot ce era necesar de știut, că se cumpănise raportul de forțe și se accepta lupta, cum s-ar zice, cu un zâmbet. Dar, pe de altă parte, era și favorabil, căci, după părerea lui K., asta dovedea că era subestimat și că va avea mai multă libertate decât ar fi fost îngăduit să spere din capul locului. Dacă însă credeau că, recunoscându-i calitatea de arpentor, atitudine ce manifesta, desigur, o superioritate intelectuală, îl vor putea teroriza mereu, se înșelau; simți o ușoară înfiorare, dar atâtă tot.

Cu un gest de indiferență opri explicațiile lui Schwarzer, care se apropiase timid de el; îmbiat să se mute în odaia birtașului, refuză, acceptând doar un ceai soporific oferit de birtaș, ligheanul cu apă, săpunul și prosopul aduse de birtășița, și nu